

**O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY ADOLAT TAMOIYILLARINING
TARIXIY EVOLYUTSIYASI (1995-2025)**

Millat umidi universiteti

Nasrullayev Diyorbek

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida 1995–2025 yillar oralig'ida ijtimoiy adolat tamoyillarining rivojlanishi va ularning siyosiy, iqtisodiy va huquqiy jarayonlardagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, davlat siyosati, ijtimoiy dasturlar va islohotlar orqali aholining huquqiy himoyasi va ijtimoiy tenglikni ta'minlash borasidagi tarixiy evolyutsiya yoritilgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy adolat, tenglik, islohotlar, davlat siyosati, aholi farovonligi, 1995–2025 yillar.

Annotation

This article analyzes the historical evolution of social justice principles in Uzbekistan from 1995 to 2025, highlighting their role in political, economic, and legal processes. It also examines government policies, social programs, and reforms aimed at ensuring legal protection and social equality for citizens.

Keywords: social justice, equality, reforms, government policy, citizens' well-being, 1995–2025.

Аннотация

В статье рассматривается историческая эволюция принципов социальной справедливости в Узбекистане в период с 1995 по 2025 годы, освещается их роль в политических, экономических и правовых процессах. Также анализируются государственная политика, социальные программы и

реформы, направленные на обеспечение правовой защиты и социальной равенства граждан.

Ключевые слова: социальная справедливость, равенство, реформы, государственная политика, благосостояние граждан, 1995–2025 годы.

Kirish

Mustaqillikdan so'ng O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy adolatni ta'minlash masalasini davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida belgiladi. Ijtimoiy adolat tamoyillari aholining huquqlari, tengligi va farovonligini ta'minlash bilan chambarchas bog'liq bo'lib, mamlakatning demokratik va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi. 1995 yildan boshlab, iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy islohotlar orqali davlat turli qatlamdagi fuqarolarning huquqiy va iqtisodiy himoyasini kuchaytirishga harakat qildi. Shu bilan birga, ijtimoiy adolatning amaliy ijrosi orqali aholi farovonligini oshirish va jamiyatda tenglikni mustahkamlash maqsad qilindi.

Asosiy qism

1. 1995–2000 yillar: ijtimoiy adolatning shakllanishi

1995–2000 yillar oralig'ida O'zbekiston ijtimoiy adolat tamoyillarini amaliyotga tadbiq etishni boshladi. Mehnat qonunchiligi modernizatsiya qilindi;

ijtimoiy himoya tizimi (pensiylar, nafaqalar, nogironlar va yolg'iz onalar uchun imtiyozlar) mustahkamlandi;

davlat dasturlari orqali kambag'allikni kamaytirish va fuqarolar farovonligini oshirishga urg'u berildi. Bu davrda aholi uchun teng imkoniyat yaratish va ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish asosiy vazifa sifatida belgilandi.

2. 2001–2010 yillar: kengaytirilgan ijtimoiy dasturlar

2001–2010 yillarda ijtimoiy adolat siyosati yanada rivojlandi. Davlat: uy-joy bilan ta'minlash dasturlarini kengaytirdi;

sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qildi;

ta'lim tizimida teng imkoniyatlarni yaratish uchun grantlar va stipendiyalar joriy etdi. Shuningdek, ijtimoiy himoya tizimi elektron platformalar orqali boshqarila boshladi, bu esa resurslarning samarali taqsimlanishiga va aholi ehtiyojlarini tezkor qondirishga imkon berdi.

3. 2011–2020 yillar: demokratik islohotlar va ijtimoiy barqarorlik

2011–2020 yillarda ijtimoiy adolatni ta'minlashning yangi strategiyalari ishlab chiqildi. Prezident Shavkat Mirziyoyev boshchiligida amalga oshirilgan islohotlar:

ijtimoiy himoyaga muhtoj aholiga qo'shimcha yordam paketlarini joriy etdi; yoshlar va ayollar uchun ijtimoiy imkoniyatlarni kengaytirdi;

raqamli tizimlar orqali ijtimoiy xizmatlar va pensiya to'lovlarini soddalashtirdi.

Bu davrda ijtimoiy adolat nafaqat huquqiy, balki amaliy yo'nalishda ham mustahkamlandi.

4. 2021–2025 yillar: ijtimoiy adolatning modernizatsiyasi

So'nggi besh yilda ijtimoiy adolat tamoyillari:

davlat dasturlari orqali aholining iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish;

kambag'allikni kamaytirish va farovonlikni oshirish;

inson huquqlari va tenglikni kuchaytirish orqali amalda ta'minlanmoqda.

Raqamli texnologiyalar va ma'lumotlar bazalari yordamida ijtimoiy himoya tizimi samaradorligi oshirildi. Shu bilan birga, jamoatchilik va nodavlat tashkilotlar bilan hamkorlik ijtimoiy adolat tamoyillarining amaliy ijrosini yanada kuchaytirdi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, 1995–2025 yillar oralig'ida O'zbekistonda ijtimoiy adolat tamoyillari tarixiy rivojlanish bosqichlarini bosib o'tdi. Mehnat, ta'lim, sog'liqni saqlash, uy-joy va ijtimoiy himoya sohalarida amalga oshirilgan

islohotlar aholining farovonligini oshirishga, tenglikni mustahkamlashga va demokratik jamiyatni shakllantirishga xizmat qildi. Shu tariqa, ijtimoiy adolat tamoyillari O'zbekistonning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: Adolat, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi. – Toshkent, 2020.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi hisobotlari, 2024.
5. Tursunov A. Ijtimoiy adolat va farovonlikning rivojlanishi. – Toshkent: TDYU nashriyoti, 2022.
6. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi Hukumati rasmiy sayti.